

Analiza poročil o preglednosti revizijskih družb subjektov javnega interesa v letu 2021

Številka: 0600-13/2022-1

Datum: 5. 7. 2022

1 UVOD

Analiza poročil o preglednosti, objavljenih s strani revizijskih družb, ki so v letu 2021 oziroma zadnjem poslovnem letu izvajale obvezne revizije subjektov javnega interesa¹ (v nadaljevanju: SJI), je namenjeno predstavitvi ugotovitev in priporočil Agencije za javni nadzor nad revidiranjem (v nadaljevanju Agencija). V poročilu so obravnavane najpomembnejše ugotovitve opravljenega pregleda in priporočila za povečanje transparentnosti poročanja revizijskih družb.

Zadnji tematski pregled objavljenih poročil o preglednosti je Agencija opravila v letu 2018, v zvezi z objavljenimi poročili o preglednosti za poslovno leto 2017.

2 CILJI PREGLEDA

- a) Preveritev pravočasnosti objav poročil o preglednosti na spletnih straneh revizijskih družb;
- b) Pregled ustreznosti in točnosti vsebine objavljenih poročil o preglednosti (vsebinska skladnost z zahtevami 13. člena Uredbe² in 79. člena ZRev-2);
- c) Ukrepanje ob zaznanih nepravilnostih in kršitvah Uredbe.

Pregled poročil o preglednosti je obsegal spoštovanje rokov za objavo preglednega poročila, preveritev ustreznosti sestavin poročila o preglednosti in njegovo skladnost s 13. členom Uredbe. Pregled je bil usmerjen tudi v presojo resničnosti navedb v preglednem poročilu glede na dejansko stanje in delovanje revizijske družbe.

Vsebina poročil o preglednosti je poleg te analize tudi predmet obravnave v okviru posamičnega nadzora nad kakovostjo in zakonitostjo dela revizijske družbe, ki je opravljala revizije subjektov javnega interesa redno, vsaj na tri leta, kjer se podrobneje preverita vsebina celotnega preglednega poročila kot tudi kakovost vseh predstavljenih informacij.

Poleg preveritve obveznih sestavin poročil o preglednosti je bila Agencija pozorna tudi na ostale informacije in dobre prakse revizijskih družb, ki so še dodatno prispevale k

¹ Subjekt javnega interesa Zakon o revidiranju (Uradni list RS, št. 65/08, 63/13 – ZS-K, 84/18 in 115/21; v nadaljevanju: ZRev-2) v 3. členu opredeljuje kot družbo, s katere vrednostnimi papirji se trguje na organiziranem trgu vrednostnih papirjev, kreditno institucijo, kot jo opredeljuje zakon, ki ureja bančništvo, zavarovalnica, kot jo opredeljuje zakon, ki ureja zavarovalništvo in pokojninska družba, kot jo opredeljuje zakon, ki ureja pokojninske družbe. Subjekt javnega interesa je tudi družba, zavezana k obvezni reviziji po kriterijih zakona, ki ureja gospodarske družbe, v kateri imajo država ali občine, skupaj ali samostojno, neposredno ali posredno, večinski lastniški delež. Subjekt javnega interesa je lahko tudi druga pravna oseba, zavezana k obvezni reviziji, če je tako določeno z drugim zakonom.

² Uredba (EU) št. 537/2014 Evropskega parlamenta in sveta z dne 16. aprila 2014 o posebnih zahtevah v zvezi z obvezno revizijo subjektov javnega interesa in razveljavitvi Sklepa Komisije 2005/909/ES (v nadaljevanju: Uredba).

transparentnosti pri njihovem poročanju vsem deležnikom o sami revizijski družbi, zlasti glede upravljanja revizijskih družb in elementov njihovega sistema za notranji nadzor kakovosti.

3 ZAKONSKA PODLAGA

Zakonske podlage za objavo poročil o preglednosti so naslednje:

3.1 13. člen Uredbe

Revizijska družba, ki izvaja obvezne revizije subjektov javnega interesa, objavi letno poročilo o preglednosti najpozneje štiri mesece po koncu vsakega poslovnega leta. Poročilo o preglednosti se objavi na spletnem mestu revizijske družbe in je na tem spletnem mestu na voljo vsaj pet let od dneva objave. Poročilo o preglednosti mora vsebovati vsaj naslednje informacije:

- a) opis pravne strukture in lastništva revizijske družbe;
- b) kadar je revizijska družba članica mreže:
 - opis mreže ter njenih pravnih in strukturnih ureditev;
 - ime vsakega zakonitega revizorja, ki opravlja samostojni poklic, ali revizijskega podjetja, ki je član mreže;
 - države, v katerih posamezni zakoniti revizor, ki opravlja samostojni poklic, ali revizijsko podjetje, ki je član mreže, izpolnjuje pogoje za zakonitega revizorja ali ima svoj sedež, glavno upravo ali glavno poslovno enoto;
 - skupni promet, ki ga z obveznimi revizijami letnih in konsolidiranih računovodskih izkazov ustvarijo zakoniti revizorji, ki opravljajo samostojni poklic, ter revizijska podjetja, ki so člani mreže;
- c) opis upravne strukture revizijske družbe;
- d) opis sistema za notranji nadzor kakovosti revizijske družbe in izjavo upravnega ali poslovnega organa o učinkovitosti njegovega delovanja;
- e) navedbo, kdaj je bil izveden zadnji pregled za zagotavljanje kakovosti s strani pristojnega organa;
- f) seznam subjektov javnega interesa, za katere je revizijska družba izvedla obvezne revizije v prejšnjem poslovnem letu;
- g) izjavo o postopkih zagotavljanja neodvisnosti revizijske družbe, ki potrjuje tudi, da je bil opravljen notranji pregled upoštevanja zahtev za neodvisnost;
- h) izjavo o politiki zakonitega revizorja ali revizijskega podjetja v zvezi s stalnim izobraževanjem pooblaščenih revizorjev;
- i) informacije o osnovi za prejemke partnerjev v revizijskih podjetjih;

- j) opis politike zakonitega revizorja ali revizijskega podjetja glede menjave ključnih revizijskih partnerjev in osebja;
- k) informacije o skupnem prometu zakonitega revizorja ali revizijskega podjetja, ki so razdeljene na naslednje kategorije:
- prihodke od obveznih revizij letnih in konsolidiranih računovodskih izkazov SJI in subjektov, ki pripadajo skupini podjetij, katerih nadrejena podjetja so SJI;
 - prihodke od obveznih revizij letnih in konsolidiranih računovodskih izkazov drugih subjektov;
 - prihodke od dovoljenih nerevizijskih storitev za subjekte, ki jih revidira revizijska družba,
 - prihodke od nerevizijskih storitev, opravljene za druge subjekte.

3.2 79. člen ZRev-2

Revizijske družbe, ki v skladu s 13. členom Uredbe javno objavijo poročilo o preglednosti in njegove posodobitve, le-to objavijo v slovenskem jeziku. Revizijske družbe hkrati z objavo Agenciji posredujejo elektronsko kopijo objavljenega poročila o preglednosti ali njegove posodobitve.

4 REVIZIJSKE DRUŽBE, ZAVEZANE ZA OBJAVO POROČILA O PREGLEDNOSTI

V letu 2022 je bilo 17 revizijskih družb zavezanih za objavo poročila o preglednosti, saj izvajajo obvezne revizije SJl. V Tabeli 1 je za vsako izmed teh revizijskih družb naveden tudi realiziran delež prihodkov revizijske družbe v zvezi s storitvami subjektom javnega interesa glede na celotne prihodke revidiranja in dajanja zagotovil ter povezava do objavljenega poročila o preglednosti na spletni strani revizijske družbe.

Tabela 1: Seznam revizijskih družb, ki so v preteklem poslovnem letu izvajale obvezne revizije SJl

zap. št.	revizijska družba	% prihodkov SJl glede na celotne prihodke 2021	povezava do objavljenega poročila o preglednosti na spletni strani revizijske družbe
1	DELOITTE REVIZIJA d.o.o.	40,75%	DELOITTE
2	BM VERITAS REVIZIJA d.o.o.	31,27%	BM VERITAS 2021
3	KPMG Slovenija d.o.o.**	31,18%	KPMG 2021
4	ERNST & YOUNG d.o.o.*	31,16%	EY 2021
5	BDO Revizija d.o.o.**	28,85%	BDO 2021
6	PricewaterhouseCoopers d.o.o.*	26,20%	PwC 2021
7	MAZARS d.o.o.**	19,75%	MAZARS 2021
8	REVIDICOM d.o.o.	19,47%	REVIDICOM 2021
9	RESNI d.o.o.	10,64%	RESNI
10	Grant Thornton Audit d.o.o.	10,27%	GRANT THORNTON 2021
11	AUDITOR REVIZIJSKA DRUŽBA d.o.o. Ptuj	6,61%	AUDITOR 2021
12	VALUTA d.o.o.	6,03%	VALUTA
13	RÖDL & PARTNER d.o.o.	5,89%	RÖDL&PARTNER 2021
14	AUDIT & CO d.o.o.	3,42%	AUDIT&CO 2021
15	RUTINA d.o.o.	2,21%	RUTINA 2021
16	REVIDERA d.o.o.	1,92%	REVIDERA 2021
17	UHY d.o.o.	1,92%	UHY 2021

* poslovno leto, ki se je končalo 30. 6.

** poslovno leto, ki se je končalo 31. 8.

*** poslovno leto, ki se je končalo 30. 9.

Navedeni seznam revizijskih družb, ki so v preteklem poslovnem letu izvajale revizije SJl, je skladno s 16. členom Uredbe, objavljen tudi na spletnih straneh Agencije ([povezava](#)).

5 BISTVENE UGOTOVITVE GLEDE ZAHTEV UREDBE

Agencija na podlagi preglednih poročil meni, da je objavljena poročila o preglednosti izpolnjujejo minimalne zahteve 13. člena Uredbe. Ob zaznanih neskladnostih Agencija vsako leto spremlja, preverja in po potrebi odreja dopolnitve preglednih poročil, objavljenih na podlagi Uredbe, zato se tudi vsebina preglednih poročil iz leta v leto izboljšuje. Kljub temu pa opažamo, da se vsebina preglednih poročil med seboj močno razlikuje glede na posamezne revizijske družbe, in sicer predvsem iz vidika razkritih informacij.

Na podlagi tematskega pregleda so naše bistvene ugotovitve naslednje:

- a) Pri vseh poročilih o preglednosti pojasnila glede prejemkov partnerjev ne razkrivajo zadostnih informacij, ki bi kazale na ustrezne usmeritve in postopke, ki obravnavajo vrednotenje dela, nagrajevanje in napredovanje osebja (vključno z ureditvijo stimulacije) in ki bi bile zasnovane tako, da iz njih jasno izhaja, da je najpomembnejša zavezanost revizijske družbe h kakovosti in da nerevizijski posli niso del ocenjevanja oziroma nagrajevanja, kot to zahtevata ZRev-2 in Mednarodni standard obvladovanja kakovosti (v nadaljevanju: MSOK 1)³.
- b) Nekatere revizijske družbe poročila o preglednosti na svojih spletnih straneh niso objavile na način, ki je viden in lahko dostopen zainteresiranim strankam.

Naš zaključek je, da obstoji bistvena razlika med obsežnostjo poročil o preglednosti posameznih revizijskih družb in s tem vsebino zahtevanih podatkov oziroma predvsem podatkov, ki z Uredbo niso zahtevani, pripomorejo pa k dodatni transparentnosti glede informacij o obvladovanju kakovosti revizijskih družb; na primer soočanje z aktualno problematiko in izzivi na domačem in tujem trgu, podrobnejši opis politike zaposlovanja ter razkritje o postopkih pri sprejemanju nerevizijskih poslov, pravočasna priprava na prihajajoče spremembe v zakonodaji in standardih na področju revidiranja, poročanje revizijskih družb o odzivih na končno poročilo o nadzoru s strani Agencije. Menimo, da bi morala biti večina poročil o preglednosti obsežnejša in bolj informativna, kar bi zagotavljalo večjo transparentnost poslovanja revizijskih družb, kar je tudi namen samih preglednih poročil. V večini poročil o preglednosti namreč ni zaslediti informacij o rezultatih notranjih preveritev obvladovanja kakovosti, konkretnih informacij glede osnove za prejeme partnerjev in izsledkov zunanjih nadzornikov.

³ MSOK 1: Obvladovanje kakovosti v podjetjih, ki opravljajo revizije in preiskave računovodskih izkazov ter druge posle dajanja zagotovil in sorodnih storitev, december 2009 (veljaven do 15. 12. 2022)

6 PODROBNEJŠE UGOTOVITVE GLEDE NA OBVEZNE VSEBINSKE SKLOPE

6.1 Opis pravne strukture in lastništva revizijske družbe

V poročilih o preglednosti je petnajst od sedemnajstih revizijskih družb navedlo lastniško strukturo s pripisom lastniških deležev, dve revizijski družbi pa se glede njune lastniške strukture v preglednem poročilu sklicujeta na spletni vir in povezavo nanj, kar bralcu omogoča vpogled v lastniško strukturo.

Agencija predlaga, da revizijske družbe v preglednih poročilih poleg pravne strukture navedejo še lastniško strukturo revizijske družbe (družbeniki in njihovi deleži) brez sklicevanja na zunanji vir.

6.2 Kadar je revizijska družba članica mreže:

6.2.1 Opis mreže ter njenih pravnih in strukturnih ureditev

Izmed sedemnajstih revizijskih družb, ki so bile zavezane za objavo letnega poročila o preglednosti za leto 2021, jih je devet članic mreže, osem revizijskih družb pa ni vključeno v nobeno mrežo. Revizijske družbe, ki so članice mreže, so:

KPMG Slovenija d.o.o.	ERNST & YOUNG d.o.o.	DELOITTE REVIZIJA d.o.o.,
MAZARS d.o.o.	PricewaterhouseCoopers d.o.o.	BDO Revizija d.o.o.
UHY d.o.o.	RÖDL & PARTNER d.o.o.	Grant Thornton Audit d.o.o.

Vse revizijske družbe so podatke glede vključenosti v mrežo ustrezno zapisale.

Iz analize preglednih poročil ugotavljamo, da so družbe, ki so v mreži, bistveno izboljšale vsebino preglednih poročil pri opisu mreže ter njenih pravnih in strukturnih ureditev, v primerjavi s preteklim tematskim pregledom, kar nakazuje na to, da so družbe upoštevale pretekle predloge Agencije glede podrobnejših razlag pravic in odgovornosti znotraj mrež.

Agencija v zvezi s tem nima dodatnih priporočil.

6.2.2 Ime vsake revizijske družbe, ki je članica mreže, države, v katerih ima posamezna revizijska družba, ki je članica mreže, svoj sedež, glavno upravo ali glavno poslovno enoto; skupni promet, ki ga z obveznimi revizijami letnih in konsolidiranih računovodskih izkazov ustvarijo revizijske družbe, ki so članice mreže

V preglednih poročilih preteklih let so imele nekatere revizijske družbe, ki so članice mreže v tem delu poročila težave s pridobitvijo informacij o vseh revizijskih družbah članicah mreže. Na osnovi analize preglednih poročil za leto 2021 pa je bilo s strani Agencije ugotovljeno, da so glede tega revizijske družbe bistveno bolj informirane oziroma imajo več informacij o mreži, saj so v preglednih poročilih bolje predstavile mrežo, katere del so. Agencija je ugotovila tudi, da nekatere revizijske družbe v preglednih poročilih pri navedbi imen revizijskih družb, ki so članice mreže, uporabljajo sklicevanje na spletni vir, kjer bralcu enostaven pregled ni vedno zagotovljen. Od devetih revizijskih družb, ki so del mreže, je bilo pri eni ugotovljeno, da se je v poročilu sklicevala na spletni vir, ki pa ni omogočal pregleda revizijskih družb v mreži po imenih, kot to določa Uredba, temveč le po državah.

Iz analize preglednih poročil je Agencija ugotovila, da so revizijske družbe tudi bolj informirane glede skupnega prometa, ki ga z obveznimi revizijami letnih in konsolidiranih izkazov ustvarijo revizijske družbe, ki so članice mreže, saj je sedem od devetih revizijskih družb ta podatek navedlo v pregledno poročilo, dve revizijski družbi pa sta se v preglednem poročilu sklicevali na spletni vir, pri čemer pri eni ni bilo možno razbrati, na kateri dan se stanje skupnega prometa dejansko nanaša, pri drugi pa je bil za bralca potreben korak več do pridobitve omenjene informacije.

Šest od devetih revizijskih družb je v preglednem poročilu navedlo, katere družbe v Sloveniji so poleg revizijske družbe vključene v mrežo, kar Agencija ocenjuje kot pozitivno z vidika transparentnosti delovanja in poslovanja revizijske družbe v Sloveniji.

Glede na to, da so vse revizijske družbe, ki so članice mreže, razpolagale z informacijami o imenih revizijskih družb v skupini po državah, kot tudi s podatkom o skupnem prometu mreže, za kar pa so uporabile različne načine objave, Agencija predlaga, da revizijske družbe v preglednih poročilih te podatke vključijo v pregledna poročila in naj se ne sklicujejo le na spletni vir. S tem bo zagotovljena tudi večja transparentnost in boljša predstavitev mreže bralcu poročila o preglednosti. Prav tako Agencija predlaga, da se za večjo transparentnost navedejo tudi družbe v Sloveniji, ki niso revizijske družbe, so pa vključene v mrežo.

6.3 Opis upravne strukture revizijske družbe

Iz poročil o preglednosti je razvidno, da si revizijske družbe različno interpretirajo, katere informacije sodijo pod opis upravne strukture revizijske družbe, saj se obseg informacij v poročilih o preglednosti v tem sklopu glede na revizijsko družbo razlikujejo. Kljub temu večina revizijskih družb izpolnjuje minimalne zahteve. Pri eni od sedemnajstih revizijskih družb je bilo ugotovljeno, da je v preglednem poročilu navedla upravno strukturo mreže, ni pa v celoti opisala upravne strukture revizijske družbe, saj je navedla le zakonita zastopnika, ne pa tudi obsega pooblastil.

Agencija predlaga, da revizijske družbe pri opisu upravne strukture revizijske družbe navedejo organe revizijske družbe z navedbo pooblaščenih oseb, njihovih vlog v družbi ter obseg pooblastil. Agencija priporoča, da revizijske družbe poleg navedenega, pri opisu obsega pooblastil dodajo tudi obdobje veljavnosti pooblastil. Za še boljši pregled transparentnosti poslovanja in upravljanja revizijske družbe Agencija kot dobro prakso predlaga, da se v tem delu poročila o preglednosti dodajo tudi informacije o dovoljenjih in licencah, ki jih ima vodstveni kader.

6.4 Opis sistema za notranji nadzor kakovosti revizijske družbe in izjava upravnega ali poslovodnega organa o učinkovitosti njihovega delovanja

Navedena sekcija poročila o preglednosti bi morala biti najbolj informativna, saj naj bi zajemala opis ureditve obvladovanja kakovosti revizijske družbe za pridobitev sprejemljivega zagotovila, da revizijska družba in njeno osebje izpolnjujeta strokovne standarde ter ustrezne zakonske in regulativne zahteve ter, da so poročila, ki jih izdaja revizijska družba, primerna.

Iz objavljenih poročil o preglednosti izhaja, da so nekatere revizijske družbe v tem delu poročil zajele vse komponente notranjega nadzora obvladovanja kakovosti skladno z MSOK 1, pri večini revizijskih družb pa je ta – po mnenju Agencije zelo pomemben del poročila o preglednosti – opisan zgolj v nekaj odstavkih, kar pa bralcu ne omogoča podrobnejšega vpogleda v sistem izvajanja notranjega nadzora obvladovanja kakovosti revizijske družbe.

V okviru pregleda poročil o preglednosti je Agencija ugotovila, da se razlike nanašajo predvsem na podrobnejši opis sistema za notranji nadzor obvladovanja kakovosti po MSOK 1, opis metodologije ter morebitne tehnične pripomočke oziroma orodja, s pomočjo katerih revizijske družbe zagotavljajo standarde notranjega nadzora obvladovanja kakovosti. Pri nekaterih poročilih o preglednosti smo zasledili tudi zelo koristne informacije o procesu revizijskih družb glede priprave in implementacije novega standarda MSUK 1 (Mednarodni

standard upravljanja kakovosti, ki začne veljati 15. 12. 2022). Nekatere revizijske družbe v poročilih o preglednosti navajajo tudi podrobnejši opis načina zaposlovanja in razvoja kadrov ter postopke zagotavljanja neodvisnosti, kar so za bralce vsekakor dobrodošle informacije.

V zvezi z izjavo upravnega ali poslovodnega organa o učinkovitosti delovanja sistema za notranji nadzor obvladovanja kakovosti je bilo pri pregledu poročil o preglednosti ugotovljeno, da vsa ne vsebujejo navedene izjave, ki bi nedvoumno nakazovala na strinjanje z učinkovitostjo delovanja sistema.

Ker so velika odstopanja glede na obseg opisa sistema za notranji nadzor obvladovanja kakovosti revizijske družbe po posameznih poročilih o preglednosti, Agencija v zvezi s tem predlaga, da vse revizijske družbe podajo podrobnejše, obsežnejše in kvalitetnejše informacije, ki bi bralcu dale boljši vpogled v način izpolnjevanja strokovnih standardov in zakonskih ter regulativnih zahtev revizijske družbe. Menimo, da predstavljajo tovrstna razkritja pomembne informacije za bralce glede delovanja revizijske družbe. Predlagamo, da revizijska družba v poročilo o preglednosti vključi vsaj naslednje informacije kot bistvene komponente obvladovanja kakovosti posamezne revizijske družbe:

- *odgovornost vodstva za kakovost v podjetju,*
 - *ustrezne etične zahteve,*
- *sprejem in ohranjanje razmerij z naročniki in posebne posle,*
 - *človeške vire,*
 - *izvajanje posla in*
 - *spremljanje.*

Prav tako naj poročilo o preglednosti vsebuje izjavo, v kateri se neposredno izrečejo o učinkovitosti delovanja njihovega sistema za nadzor obvladovanja kakovost.

6.5 Navedba, kdaj je bil izveden zadnji pregled za zagotavljanje kakovosti s strani pristojnega organa (Agencije)

Vse revizijske družbe so v poročilih o preglednosti navedle datum, kdaj je bil s strani Agencije (oziroma Slovenskega inštituta za revizijo⁴) opravljen zadnji nadzor nad kakovostjo dela revizijske družbe, oziroma so navedle, da nadzor Agencije trenutno poteka. Agencija meni, da bi bila poročila o preglednosti v tem delu lahko bolj informativna. Iz analize poročil o

⁴ Poleg Agencije pristojen za nadzor nad revizijskimi družbami do sprejema začetka leta 2019, ko je začela veljati novela ZRev-2A.

preglednosti je bilo ugotovljeno, da je šest od sedemnajstih revizijskih družb navedlo tudi, kakšni so bili njihovi postopki po prejemu končnega poročila o nadzoru nad zakonitostjo in kakovostjo dela revizijske družbe s strani Agencije (npr.: preučitev ugotovljenih pomanjkljivosti in priporočil, terminski plan izvedbe ukrepov za odpravo pomanjkljivosti ter njihova implementacija). Od teh šestih pa sta dve revizijski družbi poleg splošnih informacij o postopkih in poročila o implementaciji ukrepov za odpravo pomanjkljivosti, navedli še potek in vsebino postopka implementacije ukrepov na podlagi ugotovitev Agencije v zadnjem nadzoru, komunikacijo in obveščanje Agencije v zvezi s tem ter ugotovitve Agencije o ustreznosti izvedenih ukrepov.

Agencija predlaga, da revizijske družbe v poročilih o preglednosti poleg navedbe, kdaj je bil opravljen zadnji nadzor Agencije, napišejo tudi kakšni so bili odzivi na zadnje končno poročilo o nadzoru s strani Agencije, ali so bile ugotovljene pomanjkljivosti in/ali so bile te odpravljene, kdaj so bile pomanjkljivosti odpravljene ter komunikacijo z Agencijo glede ustreznosti ukrepov.

6.6 Seznam SJI, za katere je revizijska družba izvedla obvezne revizije v prejšnjem poslovnem letu.

Agencija je pri pregledu seznamov SJI v poročilih o preglednosti ugotovila, da so navedbe za katere SJI je revizijska družba izvedla obvezne revizije v prejšnjem poslovnem letu, točne in v tem delu poročanja ni ugotovila pomanjkljivosti.

Nekatere revizijske družbe se odločajo, da objavijo seznam SJI glede na izdana revizorjeva poročila (torej v letu 2021) oziroma na nek določen datum, druge glede na dosežene prihodke v zvezi z opravljeno obvezno revizijo SJI v preteklem letu, to je v letu 2021 (čeprav gre lahko že za revizijo računovodskih izkazov za poslovno leto 2022). Zaradi navedenega lahko pride do primera, da dve revizijski družbi v svojih preglednih poročilih objavita, da sta v prejšnjem poslovnem letu izvedli obvezno revizijo za isti SJI, kar pa je popolnoma ustrezno.

6.7 Izjava o postopkih zagotavljanja neodvisnosti revizijske družbe, ki potrjuje tudi, da je bil opravljen notranji pregled upoštevanja zahtev za neodvisnost

Čeprav so vse revizijske družbe v poročilih o preglednosti predložile informacije o svojih postopkih in praksah za zagotavljanje neodvisnosti, je kakovost teh informacij zelo različna. Vse večje revizijske družbe so natančno opisale svoje politike in prakse glede neodvisnosti,

saj imajo bolj razdelane postopke glede neodvisnosti in v zvezi s tem lahko podajo podrobnejša pojasnila in informacije tudi več zapišejo. Nasprotno pa manjše revizijske družbe svojih politik na tem področju niso dovolj opisale, čeprav je eden izmed glavnih kriterijev kakovosti prav neodvisnost revizijskih družb.

Le tri revizijske družbe od sedemnajstih navajajo, da je bil notranji pregled upoštevanja zahtev za neodvisnost opravljen ter kdaj je bil opravljen, pri vseh ostalih pa je navedeno le, da notranji pregled izvajajo v določenem časovnem obdobju, ne pa tudi, da so ga opravili oziroma kdaj.

Agencija predlaga, da revizijske družbe v poročilih o preglednosti bolj podrobno opišejo postopke zagotavljanja neodvisnosti ter hkrati podajo izjavo, v kateri navedejo, kako pogosto se opravlja notranji pregled upoštevanja zahtev za neodvisnost ter kdaj je bil ta nazadnje opravljen.

6.8 Izjava o politiki revizijske družbe v zvezi s stalnim izobraževanjem pooblaščenih revizorjev

Iz poročil o preglednosti izhaja, da so vse revizijske družbe podale informacije glede vzpostavljene politike revizijske družbe v zvezi s stalnim izobraževanjem pooblaščenih revizorjev in drugih sodelavcev, pri čemer so razkrite informacije nekaterih revizijskih družb dokaj skope in brez podrobnejših vsebinskih informacij. Večje revizijske družbe (oziroma tiste, ki so članice mrež) imajo načeloma na tem področju podrobneje opisane postopke za zaposlovanje, ocenjevanje, nagrajevanje in strokovni razvoj kadrov, kot druge revizijske družbe, kar je tudi razumljivo, saj imajo v večini primerov te politike predpisane na ravni mrež.

Agencija predlaga, da revizijske družbe v tem delu poročil o preglednosti neposredno navedejo izjavo o politiki glede stalnega izobraževanja pooblaščenih revizorjev in se ne sklicujejo le na zakonodajni okvir, ampak politiko konkretno opišejo in navedejo obvezne teme izobraževanj za pooblaščene revizorje in/ali preostali kader v revizijski družbi.

6.9 Informacije o osnovi za prejeme partnerjev v revizijskih družbah

Pri analizi preglednih poročil je Agencija ugotovila, da revizijske družbe pri informiranju bralca glede osnove za prejeme partnerjev ne podajo zadostnih informacij. Večina revizijskih družb je v svojih poročilih o preglednosti navedla le, da je osnova za prejeme partnerjev določena s pogodbo o zaposlitvi, nekatere družbe pa so navedle še nekaj dodatnih informacij, a kljub temu podane informacije iz poročil o preglednosti bralcu ne omogočajo razbrati, kaj je dejanska osnova za prejeme partnerjev. Šest revizijskih družb je potrdilo, da prodaja nerevizijskih storitev za revizijske stranke, ne vpliva na višino prejema partnerjev.

Nekatere večje revizijske družbe so v poročilih o preglednosti, glede informacije o osnovi za prejemke partnerjev, na kratko orisale strukturo postopka upravljanja uspešnosti za partnerje, elemente sistema preverjanja uspešnosti (npr. kakovost, podkovanost, integriteta, strokovnost, neodvisnost in skladnost, ...), specifične kriterije, ki se uporabljajo za nadzor nad kakovostjo in obvladovanjem tveganj v okviru postopka preverjanja uspešnosti ter dejavnike, ki med drugim vplivajo na izračun celotnega prejemka partnerja. Ne glede na zapisano, pa iz preglednih poročil še vedno ni razvidno, kaj je dejanska osnova za prejemke partnerjev. Manjkajo namreč informacije, ali gre za udeležbo v dobičku družbe, mreže ali v čem drugem in v kakšnem razmerju, obsegu ali obliki. Prav tako ni navedeno, v kakšni meri so prejemki partnerjev odvisni od posameznih dejavnikov merjenja uspešnosti.

Kot je razvidno iz pregleda poročil o preglednosti tujih revizijskih družb, ta vsa vsebujejo vsaj informacije glede razporeditve deležev znotraj nagrajevanja – na primer delež osnovne plače, delež dobička, delež komponente, povezane z uspešnostjo, in podobno. Nekatere tuje revizijske družbe so na primer posebej navedle, da je bila ocenjena uspešnost posameznika, povezana s kakovostjo dela in/ali skladnostjo z etičnimi zahtevami in zahtevami po neodvisnosti.

Menimo, da navedba, da je osnova za prejemke partnerjev dogovorjena s pogodbo o zaposlitvi, ne predstavlja zadostne informacije o osnovi za prejemke partnerjev v revizijskih družbah, kot jo zahteva Uredba. Informacija o osnovi za prejemke bi morala vsebovati vsaj opis in informacije, ali je osnova za prejemke fiksna plača in kaj in v kakšnem deležu je osnova za ostale prejemke (kot so bonusi, nagrade, ...) in od česa so le ti prejemki odvisni. Agencija revizijske družbe opozarja, da morajo v poročilih o preglednosti, glede informacije o osnovi za prejemke partnerjev, jasno navesti, kaj je dejanska osnova za prejemke partnerjev, ter ali so prejemki partnerjev odvisni od kakršnih koli dejavnikov in v kolikšni meri.

6.10 Opis politike revizijske družbe glede menjave ključnih revizijskih partnerjev in osebja

Iz analize poročil o preglednosti je bilo ugotovljeno, da vse revizijske družbe (razen ene) v poročilu navajajo opis politike glede menjave ključnih revizijskih partnerjev in osebja, pri eni revizijski družbi pa je bilo ugotovljeno, da politike o menjavi ključnih revizijskih partnerjev v svojem preglednem poročilu ni omenila. Revizijske družbe so se v tem segmentu sklicevale večinoma na zakonske določbe glede rotacije in ohlajanja. Večje revizijske družbe so v zvezi s tem podale več vsebinskih pojasnil o tem, kako skrbijo za rotacijo revizijskih partnerjev in osebja.

Agencija predlaga, naj vse revizijske družbe vsebinsko opišejo svojo politiko menjave ključnih revizijskih partnerjev, pri čemer naj dodajo tudi obdobje rotacije in ohlajanja ter informacije, kako zagotavljajo zakonske zahteve glede menjave ključnih revizijskih partnerjev.

6.11 Kadar niso razkrite v RI, informacije o skupnem prometu RD, ki so razdeljene na posamezne kategorije

Agencija je pri pregledu preglednih poročil za leto 2021 ugotovila, da vse revizijske družbe v preglednih poročilih navajajo podatek o skupnem prometu revizijske družbe, ki je razdeljen na posamezne kategorije, zahtevane z Uredbo, zato Agencija v zvezi s tem nima dodatnih priporočil.

7 DODATNI PREDLOGI

Agencija predlaga, da kot dobro prakso revizijske družbe v naslednjem poročevalskem obdobju za poslovno leto 2022, v svojih poročilih o preglednosti vključijo tudi uvodni nagovor z opisom ključnih izzivov za relevantno poslovno leto, na katero se poročilo nanaša ter se revizijska družba na ta način bolje predstavi bralcu. Prav tako kot dobro prakso priporočamo, da revizijske družbe v poročilo o preglednosti vključijo tudi podatek o številu vseh zaposlenih na zadnji dan poslovnega leta revizijske družbe, z navedbo števila zaposlenih v reviziji po posameznih nivojih.

8 ZAKLJUČEK

Ugotovitve iz opravljenega tematskega pregleda poročil o preglednosti, ki so jih revizijske družbe objavile na podlagi zahtev 13. člena Uredbe, kažejo na to, da so objavljena poročila o preglednosti ustrezna oziroma ustrezajo minimalnim zahtevam Uredbe glede vsebine. Ne glede na navedeno je mnenje Agencije, da bi poročila o preglednosti morala postati še bolj jasna in transparentna ter predvsem bolj informativna. Namen preglednih poročil je, da se revizijske družbe prek njih predstavijo zainteresirani javnosti (revidirane družbe, revizijske komisije,...), ki lahko na ta način podrobneje spozna ustroj delovanja posameznih revizijskih družb.

Na osnovi pregleda poročil o preglednosti za poslovno leto 2021 so ugotovljeni pozitivni premiki glede vsebine, obsega in informativnosti preglednih poročil bralcu glede na ugotovitve Agencije na podlagi opravljenega tematskega pregleda v letu 2018. Ne glede na navedeno pa smo mnenja, da še vedno obstaja prostor za izboljšave in sicer na način, da bi bila v prihodnje razkritja na določenih segmentih poročil o preglednosti še bolj transparentna, da bi se torej navedle tudi zadeve, ki s samo Uredbo niso neposredno zahtevane, vendar imajo za bralca večjo oz. dodatno uporabno vrednost.

Poročilo o tematskem pregledu poročil o preglednosti za leto 2021 naj bo revizijskim družbam v pomoč pri pripravi še bolj kakovostnih preglednih poročil v prihodnjih obdobjih.